

**GRUPINIŲ KONSULTACIJŲ UŽSIĖMIMAS NR. 12 – SMURTINIO ELGESIO
ARTIMOJE APLINKOJE KEITIMO PROGRAMOS VERTINIMAS**

1. Užsiėmimo tikslas
Įvertinti Smurtinio elgesio artimoje aplinkoje keitimo programos (toliau – Programa) efektyvumą ir nusimatyti tęstines pagalbos Programos dalyviams priemones.
2. Užsiėmimo uždaviniai
1. Įvertinti Programos dalyvių teigiamus pokyčius. 2. Atlikti išankstinių nuostatų apie smurtinį elgesį pokyčio tyrimą. 3. Įvertinti Programą.
3. Užsiėmimo rezultatai
1. Programos dalyviai įvertino pasiektus teigiamus elgesio pokyčius. 2. Programos dalyviai įvertino išankstinių nuostatų apie smurtinį elgesį pokytį. 3. Programos dalyviai įvertino Programą.
4. Užsiėmimo struktūra
Užsiėmimo struktūra yra rekomendacinė, ji gali būti keičiama, atsižvelgiant į konsultacijos dinamiką ar aptariamą temą. Bendra rekomenduojama užsiėmimo trukmė – 90 min.: 10 min. – pasisveikinimas; 15 min. – namų darbų aptarimas; 10 min. – pristatymas; 10 min. – įvadas; 25 min. – praktinė užduotis; 5 min. – namų darbų uždavimas; 15 min. – apibendrinimas ir kitos temos pristatymas.
5. Užsiėmimo priemonės
1. Rašymo priemonės. 2. Užduoties lapas: teigiamų pokyčių vertinimas (Programos 13 priedo 1 priedas). 3. Išankstinių nuostatų apie smurtinį elgesį vertinimo klausimynas (Programos 2 priedo 1 priedas). 4. Individuali Programos vertinimo anketa (Programos 13 priedo 2 priedo priedas). 5. Individualus poreikių vertinimo ir pagalbos planas (Programos 1 priedo 4 priedo priedas). 6. Programos užsiėmimų žurnalas (Programos 1 priedo 1 priedas) ir Programos dalyvių sąrašas (Programos 1 priedo 2 priedas). 7. Užsiėmimo vertinimo kortelės (Programos 1 priedo 3 priedas). 8. Temos aktualumo ir naudos vertinimo klausimynas (Programos 1 priedo 10 priedas).
6. UŽSIĖMIMO TURINYS
6.1. Pasisveikinimas

Siekdami paskatinti Programos dalyvius įsitraukti į užsiėmimą ir būti atviriems dalijantis savo patirtimis, pasisveikindami Programos dalyvių paprašykite pasidalyti asmenine patirtimi, ko Programos dalyviai išmoko per paskutinį užsiėmimą, pasakyti po vieną teiginį iš praeitos temos.

Programos dalyviams priminkite grupės taisykles. Priminkite apie galimybę užsirašyti į individualias konsultacijas, taip pat priminkite, kad į individualias konsultacijas pakviesite Programos dalyvius, kuriems sunkiau sekasi aptarti grupinėse konsultacijose aptariamus klausimus, kuriems sunkiau atsiskleisti grupėje.

6.2. Temos pristatymas

Pristatykite užsiėmimo temą, tikslą ir uždavinius. Priminkite, kad užsiėmimo trukmė – 1,5–2 valandos. Supažindinkite Programos dalyvius su užsiėmimo tikslu ir uždaviniais. Informuokite, kad šis užsiėmimas yra paskutinis ir kad per jį Programos dalyviai vertins savo pažangą bei Programos efektyvumą.

Programos dalyvius supažindinkite su užsiėmimo struktūra. Priminkite, kad per užsiėmimą labai svarbu dalytis asmeninėmis patirtimis, mokytis vieniems iš kitų ir įsivertinti, kokius naujai išmokus įgūdžius Programos dalyvis galės pritaikyti kasdien.

Užsiėmimo pradžioje aptariami namų darbai.

6.3. Namų darbų aptarimas

Su Programos dalyviais aptarkite namų darbus. Priminkite užduotį: Programos dalyviams buvo išdalyti užduočių lapai – **susitarimai dėl pagalbos** (Programos 12 priedo 2 priedas). Programos dalyvių buvo prašoma užduoties lape įvardyti, kokios pagalbos jie gali prašyti iš išorės, siekdami valdyti smurtinio elgesio pavojus ir rizikas, kas gali suteikti tokią pagalbą, ir iš karto užrašyti pagalbos teikėjo kontaktus.

Paprašykite Programos dalyvių pristatyti galimus pagalbos teikėjus. Pasiteiraukite, ar lengva prašyti pagalbos, ar yra apmąstę sakinius, kuriais prašys pagalbos. Pasiteiraukite, ar su potencialiais pagalbos teikėjais galima sudaryti išankstinį susitarimą, kad jiems būtų aiškiau, ko konkrečiai prašote ir koks pavojus kyla.

6.4. Įvadas

Priminkite Programos temas ir siekiamus rezultatus:

- individuali konsultacija prieš dalyvavimą Programoje (motyvacinis interviu);
- išankstinių nuostatų apie smurtinį elgesį vertinimas;
- smurtinio elgesio priežastys;
- išankstinės nuostatos apie lyčių skirtumus;
- galios ir kontrolės valdymas;
- pykčio valdymas;
- konfliktų sprendimas;
- emocijų raiška;
- situacijos dekonstravimas ir sprendimų paieška;
- gebėjimas pasakyti ir išgirsti „Ne“;
- smurtinio elgesio rizikų nustatymas;
- veiksmų, siekiant valdyti smurtinio elgesio riziką, sąrašas;
- Programos vertinimas.

Su Programos dalyviais aptarkite individualias konsultacijas. Informuokite, kad kiekvienas Programos dalyvis turi apsilankyti 12 individualių konsultacijų. Individualių konsultacijų tikslas – pagilinti žinias ir nusimatyti praktinius smurtinio elgesio rizikų valdymo mechanizmus. Pasidžiaukite tais Programos dalyviais, kurie aktyviai lankėsi individualiose konsultacijose. Pateikite statistiką. Tiems Programos dalyviams, kurie dar nebaigė individualių konsultacijų ciklo, paskirkite konkrečius individualios konsultacijos laikus. Programos dalyvius informuokite, kad jeigu jie neturės specifinių klausimų per individualias konsultacijas, bus individualiai gilinamasi į grupinių konsultacijų temas, siekiant padėti Programos dalyviams valdyti smurtinio elgesio rizikas.

Informuokite Programos dalyvius, kad, baigus Programą, pagal nustatytą laiko intervalą su jais bus susiekama telefonu, siekiant toliau vertinti Programos efektyvumą ir prireikus organizuoti tęstinę pagalbą.

7. UŽSIĖMIMO EIGA

7.1. Praktinė užduotis

Programos dalyviams išdalijami užduočių lapai – **teigiamų pokyčių vertinimas** (Programos 13 priedo 1 priedas) ir prašoma juos užpildyti individualiai. Užduočiai atlikti skiriama apie 10 minučių. Programos dalyviams primenama, kad panaši užduotis buvo skiriama ir Programos pradžioje. Šia užduotimi siekiama padėti Programos dalyviams įsivertinti teigiamus pokyčius. Programos dalyvių prašoma surašyti 10 pasiektų teigiamų pokyčių dalyvaujant Programoje. Taip pat prašoma parašyti, ar įvyko reikšmingų pokyčių jų gyvenime ir kaip jie tvarkėsi su pokyčiais, kokias strategijas taikė ir ar rekomenduoatų Programą draugui. Atlikus užduotį, organizuojama diskusija ir Programos dalyvių prašoma pristatyti savo teigiamus pokyčius kitiems Programos dalyviams grupėje. Atlikus užduotį, anketas surenka Programos vadovas.

Kitas užduoties etapas – išankstinių nuostatų apie smurtinį elgesį pakartotinis vertinimas. Programos dalyviams duodamas užpildyti **išankstinių nuostatų apie smurtinį elgesį vertinimo klausimynas** (Programos 2 priedo 1 priedas). Tai individualus darbas. Atlikus užduotį, klausimynus surenka Programos vadovas. Programos dalyvių paprašoma pakomentuoti, ar, jų nuomone, išankstinės nuostatos apie smurtinį elgesį pasikeitė, jei taip, tai kaip.

Programos dalyviai kartu su Programos vadovu vertina Programos efektyvumą, remdamiesi per pirmą individualią konsultaciją sudarytu **poreikių vertinimo ir pagalbos planu** (Programos 1 priedo 4 priedo priedas). Jeigu Programos dalyvis nebaigė Programos, Programos vadovas padaro įrašą **poreikių vertinimo ir pagalbos plane** (Programos 1 priedo 4 priedo priedas), kad Programa nebaigta.

Paskutinė užduotis – **individuali Programos vertinimo anketa** (Programos 13 priedo 2 priedas). Programos dalyviams duodama individualiai užpildyti Programos vertinimo anketą. Užpildytas anketas surenka Programos vadovas.

Į kiekvieną klausimyno dalį prašoma įrašyti vertinimą nuo 0 iki 10, kai:

1. 10 – puikiai;
2. 8–9 – labai gerai;
3. 6–7 – gerai;
4. 4–5 – vidutiniškai;
5. 2–3 – blogai;
6. 0–1 – labai blogai.

7.2. Apibendrinimas

Aptarkite konsultacijos eigą ir pasiektus rezultatus: Programos dalyviai ne tik vertino Programą, bet ir įvertino savo pokytį. Numatytos tolesnės pagalbos priemonės (individualios konsultacijos, pokalbiai elektroninių ryšių priemonėmis).

Programos dalyvių prašoma pasakyti po vieną sakinį, atliepiant nagrinėtą temą (gali pasakyti, kaip jaučiasi, ar įgijo naujų žinių, kas buvo sunku, su kokia informacija nesutinka, ir pan.).

7.3. Konsultacijos vertinimas

Programos dalyviams duodama po vieną **užsiėmimo vertinimo kortelę** (Programos 1 priedo 3 priedas): „Teigiamai“ ir „Neigiamai“. Programos dalyvių prašoma ant stalo užvertus palikti po vieną jų nuomonę atitinkančią kortelę, o nereikalingą padėti atgal į dėžutę. Dalyvių prašoma užpildyti **temos aktualumo ir naudos vertinimo klausimyną** (Programos 1 priedo 10 priedas).

7.4. Programos užsiėmimų žurnalas

Programos vadovas po kiekvienos individualios ir (ar) grupinės konsultacijos užpildo **Programos užsiėmimų žurnalą** (Programos 1 priedo 1 priedas). Ši priemonė padeda stebėti Programos dalyvių elgesio dinamiką, Programos dalyvių dalyvavimą užsiėmimuose, užsiėmimo dinamiką, pamąstyti pasibaigus konsultacijai.